

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ ТА ОБМІНУ РЕЧОВИН
ІМ.В.П.КОМІСАРЕНКА НАМН УКРАЇНИ»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради

Протокол від 23.05.2025 р. № 7

Голова Вченої ради

академік НАМН, член-кор. НАН України
професор М.Д. Тронько

СИЛАБУС З ДИСЦИПЛІНИ «АСИСТЕНТСЬКА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина, третій (Освітньо-науковий) рівень вищої освіти
Форма навчання	Очна, заочна
Назва навчальної дисципліни	Асистентська педагогічна практика
Викладачі	Тронько М.Д., Ковзун О.І., Орленко В.Л., Соколова Л.К., Большова О.В., Зінич О.В., Попова В.В., Болгов М.Ю., Черська М.С.
Рік навчання	2 рік (4 семестр)
Тип дисципліни	Обов'язкова
Кількість кредитів ECTS	3
Кількість годин	90 год – очна, заочна
Консультації	Згідно графіка

2. АНОТАЦІЯ ДО ДИСЦИПЛІНИ

Силабус з дисципліни «Педагогічна практика» для здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії за спеціальністю «Ендокринологія» в ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України» укладено у відповідності до Положення про організацію освітнього процесу у ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім.В.П. комісаренка НАМН України» (далі – Інститут) для здобувачів ступеня доктора філософії, «Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», положення про педагогічну практику. Ознайомлення з вказаною дисципліною, яка є частиною освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії, що входить до блоку дисциплін «Глибинні знання зі спеціальності 222 Медицина галузі знань 22 Охорона здоров'я», яка передбачає підготовку фахівців до викладацької діяльності зі спеціальності «Ендокринологія», оволодіння ними основами педагогічної майстерності та методики викладання. Базою для проходження педагогічної практики здобувача вищої освіти ступня доктора філософії зі спеціальності «Ендокринологія» є Інститут, за яким закріплений аспірант.

3. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Метою та основним призначенням асистентської педагогічної практики є забезпечення формування та розвитку освітньо-прикладних компонентів викладацьких компетентностей аспірантів (здобувачів).

Цілями педагогічного практикуму є оволодіння навичками підготовки навчально-методичної документації, проведення аудиторних занять, організації позааудиторної роботи здобувачів вищої та/або післядипломної освіти, слухачів заходів безперервного професійного розвитку. Завданнями вивчення дисципліни є: форми, організацію, здійснення та зарахування проходження педагогічного практикуму аспірантами та здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії у ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П.Комісаренка НАМН України»

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі: є складовою частиною освітнього процесу, обов'язковим компонентом підготовки аспірантів (здобувачів), невід'ємною частиною опанування навчального курсу професійної та практичної підготовки за науковою спеціальністю (спеціалізацією) в аспірантурі чи поза аспірантурою.

У системі заходів з підготовки аспірантів (здобувачів) за навчальним курсом професійної та практичної підготовки за науковою спеціальністю (спеціалізацією) в аспірантурі чи поза аспірантурою педагогічний практикум виконує наступні функції:

- розвивальну – спонукає аспіранта (здобувача) до самовизначення у викладацькій діяльності, самостійного пошуку шляхів практичної реалізації у освітньому процесі здобутих ключових професійних та загально гуманітарних компетентностей;
- адаптаційну – створює умови для реалізації теоретичних компонентів здобутих професійних та загальногуманітарних компетентностей у конкретних педагогічних ситуаціях з визначеним контингентом слухачів (студентів, інтернів);
- діагностичну – дозволяє оцінити рівень сформованості у аспіранта (здобувача) викладацьких компетентностей.

Робочу програму навчальної дисципліни розроблено відповідно до вимог галузевого стандарту вищої освіти на базі освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії.

Програмні компетентності

Інтегральна компетентність (ІК)	Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми медицини і дотичні міждисциплінарні проблеми, застосовувати методологію наукової та педагогічної діяльності, а також проводити власне наукове дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні задачі на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням професійної етики та академічної доброчесності. ЗК03. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
Спеціальні (професійні) компетентності (СК)	СК03. Здатність презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та інноваційних проєктів у сфері медицини усно і письмово державною мовою та однією з офіційних мов Європейського Союзу, оприлюднювати результати досліджень у провідних міжнародних наукових виданнях. СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність зі спеціальності «Медицина» у закладах вищої освіти. СК08. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення

Програмні результати навчання:

Мати концептуальні та методологічні знання зі медицини та на межі предметних областей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій;

Глибоко розуміти загальні принципи та методи наук про здоров'я людини, основні тенденції їх розвитку, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних наукових розвідках у сфері медицини та у викладацькій практиці;

Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти медичної направленості, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері медицини;

Організовувати і здійснювати освітній процес у сфері медицини, його наукове, навчально-методичне та нормативне забезпечення, розробляти і застосовувати інноваційні технології навчання, розробляти і викладати спеціальні навчальні дисципліни у закладах вищої освіти;

Розробляти та досліджувати моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері медицини та у дотичних міждисциплінарних напрямках.
докторів філософії.

4. Організація і порядок проведення педагогічного практикуму

4.1. Педагогічний практикум проводять, як правило, на випусковій кафедрі, або на кафедрі, на якій працює науковий керівник аспіранта (здобувача).

4.2. У процесі проходження педагогічного практикуму аспіранти (здобувачі) повинні ознайомитися з науково-методичною та навчально-методичною роботою науково-педагогічних працівників кафедри, а саме:
навчальною:

1) забезпечити зв'язок та використання теоретичних знань з фахових дисциплін у розв'язанні конкретних навчальних, розвивальних і виховних завдань;

2) формувати психолого-педагогічну готовність до проведення занять з використанням сучасних методів і прийомів навчально-пізнавальної діяльності;

3) сучасними освітніми технологіями;

науковою:

1) поглибити знання з фахових навчальних дисциплін;

2) самостійно вивчати передовий педагогічний досвід, узагальнювати й використовувати його у професійній діяльності;

3) вдосконалити вміння здійснення науково-дослідницької роботи у процесі педагогічної практики;

4) виробляти навички грамотного перетворення наукової інформації в навчальний матеріал;
виховною:

1) розвивати інтерес до педагогічної діяльності, її методів та прийомів;

2) формувати потребу у педагогічній самоосвіті та самоудосконаленні;

професійною:

1) розвивати вміння та навички педагогічного впливу на особистість, використання професійної риторики, активізації навчальної діяльності слухачів (студентів, інтернів), а також методи та прийоми оцінювання навчальної діяльності, зокрема:

а) правильно визначати:

– організаційну структуру заняття залежно від мети, змісту та конкретних умов проведення;

– форми, методи, засоби навчання, що відповідають дидактичним принципам, враховуючи вікові та психологічні особливості слухачів (студентів, інтернів) у конкретних умовах навчання;

– навчальну, розвиваючу, виховну мету заняття зі спеціальності, організаційні форми й методи її реалізації;

- б) добирати, а в разі необхідності виготовляти, дидактичний матеріал та наочність відповідно до пізнавальної мети;
- в) дидактично обґрунтовано застосовувати технічні засоби навчання;
- г) здійснювати психолого-педагогічний аналіз відвідуваного та власного заняття.

4.3. У межах виконання завдань педагогічного практикуму аспірант (здобувач) має право:

- ознайомитися з документацією, навчально-методичними матеріалами;
- звертатися за консультаціями з надання методичної допомоги до безпосереднього керівника педагогічного практикуму;
- відвідувати заняття досвідчених науково-педагогічних працівників відділу з метою вивчення методики викладання та передового педагогічного досвіду;
- вносити пропозиції щодо вдосконалення організації і порядку проведення практикуму.

4.4. При проходженні педагогічного практикуму аспірант (здобувач) зобов'язаний:

- вивчити нормативно-правові акти з питань вищої та післядипломної освіти в галузі охорони здоров'я, а також безперервного професійного розвитку лікарів в Україні, організації освітнього процесу та діяльності науково-педагогічних працівників у ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України»;
- дотримуватися навчальної та трудової дисципліни, норм моралі, професійної етики та медичної деонтології;
- виконувати унормовані вимоги безпосереднього керівника педагогічного практикуму;
- результати проходження педагогічного практикуму відображати у звітній документації.

5. Зміст практики

Основний зміст асистентської педагогічної практики становить навчально-методична робота аспірантів. Саме в ході навчально-методичної роботи реалізуються основні завдання практики, що полягають у формуванні в аспірантів умінь викладацької роботи.

Навчально-методична робота полягає в:

- відвідуванні лекцій, семінарських занять і консультацій, що проводять керівники з метою вивчення методичного досвіду і системи навчальної діяльності керівника і базової відділу в цілому, оволодіння методикою підготовки до занять і методикою їх проведення;
- освоєнні засобів організації та контролю самостійної роботи, особливо при підготовці до семінарських занять (додаткові питання, теми для обговорення, теми рефератів і т.п.);
- відвідуванні занять, що проводять практиканти з подальшим обговоренням та письмовим рецензуванням.

Навчально-методична робота аспірантів під час асистентської практики має дві складові частини, що доповнюють одна одну: пропедевтична та активна (аудиторна).

Пропедевтична практика полягає у відвідуванні лекцій, семінарських занять, консультацій, які проводить провідні викладачі кафедри; участі у навчально-методичній роботі кафедри.

Пропедевтична практика передбачає опрацювання теоретичних матеріалів для підготовки та проведення занять, роботу в бібліотеці, підготовку текстів лекцій та методичних розробок семінарських занять, що будуть проводитись, відвідування занять викладачів інституту та систематичне спілкування з керівником, участь в установчих зібраннях з питань проведення практики.

Обов'язковим елементом пропедевтичної практики є відвідування лекцій і практичних занять інших аспірантів, що проходять асистентську практику, та підготовка письмових рецензій на відвідані заняття.

Активна (аудиторна) практика є основною складовою асистентської практики, оскільки саме під час неї виявляються та формуються педагогічні здібності аспірантів.

Активна практика передбачає: самостійне проведення лекцій та семінарських (практичних) занять; проведення консультацій; участь у науково-методичній роботі відділу. До початку активної практики аспіранти надають керівнику практики тексти лекцій та методичні розробки семінарських (практичних) занять. Після узгодження тексту лекцій і

методичних розробок з керівником практики аспірант допускається до самостійного проведення занять.

Після закінчення лекції (семінарського або практичного заняття) проводиться обговорення, в якому беруть участь всі присутні. В ході обговорення висловлюються зауваження теоретичного (стосовно змісту лекції, семінару, практичного заняття) та методичного (якість викладу матеріалу, контроль за аудиторією, активність аспірантів, використання технічних засобів навчання тощо) характеру. Практиканти фіксують свої зауваження у письмовій формі.

Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Оцінювання результатів навчання здобувачів проводиться з використанням рейтингової системи (далі - ЄКТС), в основу якої покладено поопераційний контроль і накопичення рейтингових балів за різнобічну навчально-пізнавальну діяльність здобувачів у процесі навчання.

Для занесення балів оцінювання результатів підсумкового контролю навчання здобувача вищої освіти (залік) у відомість обліку успішності (колонка 5) та індивідуальний план здобувача вищої освіти використовується таблиця співвідношення між здобутими результатами успішності здобувача та ECTS оцінками.

Оцінка ECTS	Оцінка у національній шкалі	Бали за ECTS (колонка
A (відмінно)	5 (відмінно)	71-80
B (дуже добре)	4 (добре)	61-70
C (добре)	3 (задовільно)	51-60
D (задовільно)		41-50
E (достатньо)		31-40
FX (незадовільно) з можливістю повторного складання	2 (незадовільно)	21-30
F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням		1-20

Технологія проведення заліку.

Контроль знань аспірантів – складова частина навчально-виховного процесу наукового відділу. Він здійснюється для того, щоб виявити якість засвоєних знань, умінь і навичок практичної діяльності.

Зміст контролю зумовлений дидактичними цілями і завданнями, що стоять перед вивченням навчальної дисципліни чи окремих її частин.

Поточний та підсумковий залік – це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння аспірантом навчального матеріалу на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних (семінарських) заняттях. Ці результати можуть зараховуватися як підсумок поточного контролю без додаткового опитування аспірантів.

Аспірант вважається допущеним до підсумкового контролю з нормативної навчальної дисципліни «Асистентська педагогічна практика», якщо він виконав всі види робіт, передбачені навчальним планом.

Проміжний контроль компетентностей з окремих розділів програми проводяться після закінчення їх вивчення, до початку підсумкового контролю.

Заліки приймаються викладачами, які проводили практичні, семінарські та інші заняття в навчальній групі або читали лекції з даної дисципліни.

Залік виставляється за результатами роботи аспіранта протягом навчання (виконання аспірантом індивідуальних завдань та контрольних робіт, виступів на семінарських заняттях та оцінок поточного контролю), якщо він отримав рейтинг з дисципліни не менше 0,6 від максимально можливого значення (рейтингової шкали).

Якщо аспірант не отримав залік за рейтингом, залік виставляється за результатами виконання ним залікової контрольної роботи або підсумкової співбесіди.

За наявності поважних причин (хвороба, сімейні обставини та ін.), що документально підтверджені, окремим аспірантам може встановлюватись індивідуальний графік складання заліків.

Аспірант не допускається до підсумкового контролю з нормативної навчальної дисципліни «Асистентська педагогічна практика», якщо він не виконав усіх видів робіт, завдань, які передбачені робочим навчальним планом з нормативної навчальної дисципліни, або має незадовільні оцінки з проміжного контролю за розділами дисципліни.

6. НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ «АСИСТЕНТСЬКА ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА»

Структура навчальної дисципліни	Кількість кредитів (годин), з них;					Рік навчання, семестр	Вид контролю
	всього	Лекцій (год)	Практичні заняття (год)	Семінарські заняття (год)	Самостійна роботи (год)	2 рік, 4 семестр	залік
		Очна/заочна					
Асистентська педагогічна практика	3 кредити /90 год	12/4	38/12	10/6	30/68		

Структура навчальної дисципліни (очна, заочна)

Розділи	Назва теми	години	Вид заняття (години)			
			лекції	Практичні заняття	Семінарські заняття	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6	7
1	Складання індивідуального календарного плану проходження педагогічної практики	10	2/0	4/2	2/2	2/6
2	Організація педагогічного процесу в сучасній вищій школі. Ознайомлення з програмно-методичним забезпеченням навчальної дисципліни «ендокринологія»	20	2/2	8/2	4/0	6/16
3	Підготовка навчально-методичної документації для проведення практичних (семінарських) занять, самостійної роботи	18	2/0	8/2	2/2	6/14
4	Підготовка до проведення лекцій	10	2/2	4/2	-	4/6
5	Проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Ендокринологія»	12	2/0	6/2	-	4/10

6	Організація дистанційного навчання	10	2/0	6/2	-	2/8
8	Складання підсумкового звіту з педагогічної практики	10	-	2/0	2/2	6/8
Разом		90	12/4	38/12	10/6	30/68

Тематичний план самостійної роботи

(очна, заочна)

№	тема
1	Складання індивідуального календарного плану походження педагогічної практики
2	Ознайомлення з організацією викладання дисципліни «Ендокринологія» та вимогами до освітньо-кваліфікаційної характеристики фахівця
3	Ознайомлення із структурою та змістом програми та силабуса з дисципліни «Ендокринологія»
4	Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для практичних занять з дисципліни «Ендокринологія»
5	Ознайомлення з принципами розробки, структурою та змістом методичних рекомендацій для самостійних занять з дисципліни «Ендокринологія»
6	Аналіз критеріїв оцінювання знань студентів
7	Відвідування лекцій і практичних занять провідних викладачів кафедри обговорення з викладачами використаних методів, методичних знахідок
8	Відвідування практичних (семінарських) занять викладачів кафедри
9	Розробка проекту програми та силабуса (на 2 кредити) для вибіркової дисципліни за тематикою дисертаційної роботи
10	Розробка плану та конспекту практичного заняття (на 2 академічні години) з дисципліни
11	Розробка методичних рекомендацій для практичних (самостійних) робіт (на 2 академічні години) за тематикою дисертаційної роботи
12	Розробка дидактичного матеріалу для контролю знань (тестів, ситуативних задач, кейсів) з дисципліни «Ендокринологія»
13	Методика створення мультимедійної презентації лекції з дисципліни «Ендокринологія». Робота в якості лекційного асистента
14	Відпрацювання методики проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Ендокринологія»
15	Організація та проведення консультацій для студентів (лікарів-інтернів, слухачів) з дисципліни «Ендокринологія»
16	Відпрацювання методики дистанційного проведення практичних (семінарських) занять з дисципліни «Ендокринологія»
17	Планування та організація виховної роботи зі студентами з формування у них професійних якостей сучасного фахівця
18	Підготовка матеріалів практики та звіту

7. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Загальна

3. Коваль О. Педагогіка та психологія вищої школи: навчально-методичний комплекс // Навчально-методичний посібник / [О. Є. Коваль]. – Тернопіль: ВПЦ «Економічна думка ТНЕУ», 2016. – 65 с.
4. Коваль О. Методичні вказівки до практикуму з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 20 с.
5. Курс лекцій з дисципліни «Педагогіка та психологія вищої школи» / Укладач Коваль О.Є. – Тернопіль: ТНЕУ, 2016. – 85 с.

6. Методика викладання у вищій школі : навчальний посібник / О. В. Малихін, І. Г. Павленко, О. О. Лаврентьєва, Г. І. Матукова. – Сімферополь : Дайфі, 2011. – 270 с.
7. Методичні рекомендації для тренерів щодо розроблення та проведення тренінгів / Авторський колектив: Т. Фулей (керівник робочої групи), Н. Буруковська, Т. Будниченко, Г. Савченко. – К., 2016. – 90 с.
8. Педагогіка та психологія вищої школи : навчальний посібник / Л. Г. Кайдалова, І. С. Сабатовська-Фролкіна, Н. В. Альохіна, Н. В. Шварп. – Х. : НФаУ, 2019. – 248 с.
9. Стражнікова І. Педагогіка вищої школи: навчально-методичний посібник. – Івано-Франківськ: НАІР, 2018. – 120 с.
10. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / В.М. Кухаренко, С.М. Березенська, К.Л. Бугайчук, Н.Ю. Олійник, Т.О. Олійник, О.В. Рибалко, Н.Г. Сиротенко, А.Л. Столяревська; за ред. В.М. Кухаренка. – Харків: «Міськдрук», НТУ «ХПІ», 2016. – 284 с.
11. Шапран О. І., Новак О. М. Педагогіка вищої школи : навч.-метод. посіб. Переяслав-Хмельницький (Київ.обл.) : Домбровська Я.М., 2018. – 280 с.
12. Lebrun, M. (2015). eLearning pour enseigner et apprendre, allier pédagogie et technologie. Louvain-la-Neuve, Belgium: Academia Bruylant.
13. Pedagogical Interaction in Hugh School, the Structural and Functional Model of Pedagogical Interaction // INTERNATIONAL JOURNAL OF ENVIRONMENTAL & SCIENCE EDUCATION 2016, VOL. 11, NO. 9, 2553- 2566.
14. Scott CL (2015) The futures of learning 3: what kind of pedagogies for the 21st century? UNESCO education research and foresight, Paris. [ERF Working Papers Series, No. 15]. <http://unesdoc.unesco.org/images/0024/002431/243126e.pdf>. Accessed 28 Sept 2016.

За спеціальністю

1. Довідник з клінічної ендокринології/ За ред. Тронька М.Д., Большової О.В.- К.:Видавничий дім Медкнига,2020, 368 С.
2. Ендокринологія: підручник для студ. вищих мед. навч. закладів / [П. М. Боднар, Ю. І. Комисаренко, Г. П. Михальчишин, ..., Н.В.Скрипник і ін.]; за ред. Ю. І. Комисаренко, Г. П. Михальчишин, – 5-те вид,оновл. та доп. - Вінниця : Нова Книга, 2020. – 536 С. іл.
4. Урбанович А.М., Пашковська Н.В., Сафонова О.В., Суслик Г.І. Навчальний посібник для лікарів первинної ланки з ведення хворих на цукровий діабет. За ред. А.М. Урбанович. Львів, 2019. 58 с.
5. Паньків В.І. Практична тиреоїдологія. Донецьк: Видавець Заславський О.Ю., 2011. 224 с.
7. Стандарти надання медичної допомоги хворим з патологічними станами щитоподібної залози в умовах дії негативних чинників довкілля (вид. 2-е, доповнене); за ред. О.В. Камінського. К.: «Старт-98», 2015. 224 с.
8. Conceptual endocrinology: Textbook stud. of higher med. Institution / O.P. Kikhtyak, A.M. Urbanovych, Y.V. Pleshanov et.al. Lviv: National Medical University, 2017. 216 p.